

Buurten in de regio

Hengelo

Berflo Es

Verslag

LSA

Vrijdag 14 oktober 2011

De toekomst van de Wijkraad

Berflo Es is een wijk in Hengelo waarin al sinds 2005 grootschalige herstructureringsprojecten plaatsvinden. Naast de fysieke aanpak is er veel aandacht voor de sociale aanpak en participatie van bewoners bij dit gehele proces. Deze regionale praktijkdag is een evaluatiemoment waarop er met trots terug gekeken mag worden op de ontwikkelingen van de afgelopen jaren en waarop geleerd wordt voor de toekomst. De samenwerking tussen de bewoners, de wijkraad en de partners in de wijk is één van die successen. Waar ligt het geheim van deze vruchtbare samenwerking? Dat gaan we vandaag ontdekken door presentaties, wijkbezoeken en een discussie over het visiedocument van de Wijkraad Berflo Es.

Herstructurering van naoorlogse wijk

Dagvoorzitter Henk Nijhof, oud wethouder Hengelo en partijvoorzitter GroenLinks, begint met een persoonlijke inleiding. Henk heeft zelf in de Berflo Es gewoond en heeft daarom een emotionele band met de wijk. Rik Gockel is gebiedsregisseur voor Welbions in stadsdeel Zuid en is medeverantwoordelijk voor de herstructurering van de Berflo Es. De Berflo Es is een naoorlogse wijk met veel eenzijdige sociale huurwoningen. De huizen waren van beperkte kwaliteit en de openbare ruimte was slecht. Winkels trokken weg uit de wijk en dat trok andere bewoners aan. In 2005 is een plan gemaakt door de gemeente en twee woningcorporaties, die later zijn samengegaan in Welbions, om de wijk aan te pakken. De wijk bestaat uit vier buurten: Veldwijk Noord, Veldwijk Zuid, Berflo Es Zuid en het gebied rond het Fanny Blankers-Koen (FBK) stadion. De herstructurering van de Berflo Es bestaat uit twee programma's; een fysiek programma en een sociaal-economisch programma. Het totale fysieke programma bestaat uit de sloop van 1200 woningen, met name portiekflats, de nieuwbouw van 900 nieuwe woningen, zowel sociale huur als koopwoningen en de bouw van een multifunctionele accommodatie (MFA), een brede school, groen, water, stadspark en een winkelcentrum. Het sociaal-economische programma bestaat uit een preventieprogramma van 14 projecten die investeren in cultuur, werk en sport in de Berflo Es. Een aantal van die projecten gaan we vandaag bezoeken, waaronder het Kulturhuske, de H164 voor startende ondernemers en het project van FC Twente; 'Scoren in de wijk'.

Samenwerking als sleutel tot succes

Opvallend was dat er bij de start van de herstructurering in 2005 een goede sociale structuur in de wijk aanwezig was; bewonersorganisaties waarmee actief kon worden samengewerkt en die mee konden denken over de herstructurering van de wijk. Een van de resultaten van deze samenwerking met bewoners in Veldwijk Zuid is dat veel meer woningen zijn gerenoveerd in plaats van dat overal nieuwbouw kwam, omdat de bewoners verrassend positief bleken te zijn over hun buurt. De bewoners van alle vier de buurten hebben met de architect meegedacht over de aanpak van buurt.

Dit beaamt ook Geert Walgemoed, platformlid LSA en lid van de bewonerscommissie Berflo Es. Toen Geert in 2005 in de wijk kwam wonen en merkte dat zijn huis zou worden gesloopt en hoorde over de herstructureringsplannen van de gemeente en de woningcorporaties, heeft hij zich aangesloten bij de bewonerscommissie. In 2005 werden de bewoners nauwelijks betrokken bij de plannen. Dat is in de loop van de jaren wel veranderd. Er is nauw samengewerkt met de bewoners en dat is in de wijk goed zichtbaar geworden. Geert is trots op de positie die de bewoners in de afgelopen jaren in de Berflo Es hebben verworven. De Berflo Es is een prachtige wijk aan het worden. Net als de meeste bewoners van de Berflo Es, volgens een onderzoek van studenten van de Universiteit Twente, is Geert trots op 'zijn' wijk.

Een introductie op het preventieprogramma

In Hengelo was men van mening dat herstructurering alleen niet voldoende was om de wijk en zijn bewoners vooruit te helpen. Daarom is er gelijktijdig een preventieprogramma gestart, investierend in werk, cultuur, sport en gezondheid. Tijdens een rondgang langs verschillende van deze projecten vertellen betrokken professionals en bewoners over de bijdrage die hun projecten leveren aan de verbeterde leefbaarheid in de wijk. En die passie, samen met een slimme keus welke projecten worden ingezet, blijken voor een groot deel verantwoordelijk voor het succes. Louise Pigge, werkzaam bij Carintreggeland, is wijkverpleegkundige en in die functie een belangrijke 'zichtbare schakel' in de gezondheid en preventie in de wijk. Ook opvallend is de betrokkenheid van bewoners vanuit het als bewonersinitiatief gestarte Kulturhuske Ma2, een leegstaande sloopwoning die de rol vervult van buurtatelier, huiskamerpodium en broedplaats voor cultuur met een kleine c. Maar ook het tot de verbeelding sprekende project Scoren in de wijk, het samenwerkingsproject van voetbalclub FC Twente (met haar trainingscomplex in de wijk Berflo Es) en een aantal wijken. Met het uitspreken van haar 'support' voor een wijk brengt de stichting 'FC Twente, scoren in de wijk' noaberschap in de praktijk. Een goede buur (noaber) is beter dan een verre vriend. En FC Twente is buur van bijvoorbeeld de wijken Berflo Es in Hengelo en Tweekerveld in Enschede. Met de ondertekening van het Convenant Berflo Es verbinden verschillende partijen zich voor een gezamenlijk doel. Het project 'Scoren in de Wijk' is op vier aandachtsgebieden actief: sport, gezondheid, scholing en betrokkenheid.

Naar een sociaal en duurzaam Berflo Es

Na jaren van intensieve samenwerking zal het moment komen dat de partners zich meer zullen gaan terug trekken. Daarbij komt de behoefte van de wijkraad om zich op een meer autonome en ondernemende manier te positioneren in de wijk. Dit vraagt om een andere manier van denken en samenwerken. De wijkraad, een samenwerkingsverband van bewonersorganisaties en actief deelnemer in de wijkaanpak, heeft de afgelopen maanden hard gewerkt om zijn visie op de toekomst onder woorden te brengen. Voorzitter Roy Roemaat presenteert deze visie als opmaat naar een discussie met alle aanwezigen. De conclusies van de visitatiecommissie wijkaanpak uit 2011 wordt door hen grotendeels gedeeld: de wijkaanpak wordt gedomineerd

door professionals die komen en gaan en lastig te beïnvloeden zijn, burgers zijn weinig verantwoordelijk, vaak consument en burgerparticipatie is vaak nog een noodzakelijke legimitatie.

Hoe dan wel? De Berflo Es wil toegroeien naar een 'Berflo BV' waarin wijkbewoners zelf het management voeren over een onderneming die exclusief gericht is op dienstverlening in de wijk. Deze onderneming opereert zonder winst oogmerk met lokale beroepskrachten en een toezichthoudend bestuur van bewoners, raadsleden en vertegenwoordigers van relevante instellingen. Door samenwerking wil men een sociaal duurzame organisatie opzetten die inspeelt op lokale behoeften door het ontwikkelen en beheren van projecten op het gebied van educatie, werkgelegenheid en leefbaarheid. Inkomsten komen door het beheer van een of meerdere gebouwen en het aanbieden van diensten zoals groenonderhoud en onderhoud speelvoorzieningen. Deze projecten zijn gelijktijdig een belangrijke opstap van buurtbewoners naar betaald werk.

Bewonersbedrijf

Na het presenteren van deze ambitieuze plannen ontstaat een geanimeerde discussie.

Een van de thema's: is dit plan luchtfietserij? De aanwezigen kennen kleinschalige voorbeelden waarbij het al lukt, zoals de werkplaats voor zelfstandig professionals in Hengelo. Ook in Emmen ziet men deze stap als een logische consequentie voor de wijkraad naar meer verantwoordelijkheid. Hiervoor is wel veel creativiteit nodig om de versnipperde belangen en doelen van organisaties te bundelen. Een ander geeft aan dat de totale inzet van middelen binnen de huidige wijkaanpak zo groot is dat een deel hiervan een mooi startkapitaal is voor een bewonersbedrijf. Vanuit Hoogezand-Sappemeer wordt de vraag gesteld of bewoners de verantwoordelijkheid voor deze grote budgetten wel op hun hals willen halen.

Corporatiedirecteur Peter Pinkhaar van Welbions en wethouder Jan Bron waarschuwen dat in deze economisch slechte tijden het in bezit geven van commercieel vastgoed niet aan de orde is. Ook de budgetten voor onderhoud en groenbeheer zijn aan een forse bezuiniging onderhevig. Maar toch zien ze ook kansen in deze andere invalshoek. De basis van dit idee snijdt zeker hout, kijk bijvoorbeeld naar de ontwikkeling van het door bewoners geleide Kulturhuske. Een passende schaal, betrekken van goed kader en doorgeven van kennis is hierbij essentieel.

Maar nu de vraag: zou Welbions in de Berflo BV willen stappen als deze er komt? Hier ligt volgens Peter Pinkhaar de crux: dit bewonersbedrijf zou van de bewoners moeten zijn. Recente analyses naar de rol van woningcorporaties leren dat de kerntaak van een woningcorporatie niet beter wordt uitgevoerd naarmate een corporatie meer deelneemt aan sociale activiteiten. Een gemeente heeft hier een veel beter instrumentarium voor.

De aanwezige bewoners zijn over het algemeen positief over de plannen. Er kan worden aangesloten bij wat er al gaande is, je kunt beginnen bij delen van het sociale programma dat nu al wordt ingezet, draagvlak onder de wijkbewoners lijkt aanwezig en er lijkt al af en toe sprake van gevoeld wijkeigenaarschap. Belangrijkste conclusie: er ligt een goed plan maar begin haalbaar, bescheiden en passend.

Peter Pinkhaar merkt op dat er veel vragen gesteld worden aan gemeente en corporatie over medewerking. Hij zou graag de rollen om willen draaien en roept de wijk op te vragen wat de wijk nodig heeft van hen. Ook wethouder Jan Bron sluit zich daarbij aan: 'Laten we die kant dan maar eens opgaan'.

Meer informatie:

Gezamenlijke website wijkaanpak en projecten Berflo Es:
www.berflomooi.nl

Achtergrondartikelen van de wijk en projecten:
www.berflotribune.nl

LSA

📍 Oudkerkhof 13b
3512 GH Utrecht

📞 030 23 175 11

🌐 www.lsabewoners.nl

✉ info@lsabewoners.nl